Joi, 13 februarie 2020

P9_TA(2020)0036

Republica Guineea, în special violențele față de protestatari

Rezoluția Parlamentului European din 13 februarie 2020 referitoare la Republica Guineea, în special la violența împotriva protestatarilor (2020/2551(RSP))

(2021/C 294/07)

Parlamentul European,

— având în vedere rezoluțiile sale anterioare referitoare la Republica Guineea,

— având în vedere Declarația comună a Organizației Națiunilor Unite, a Uniunii Europene și a ambasadelor Statelor Unite ale Americii și Franței în Republica Guineea din 5 noiembrie 2019,

— având în vedere comunicatul Comunității Economice a Statelor din Africa de Vest (ECOWAS) din 4 noiembrie 2019, în urma incidentelor din Conakry,

— având în vedere comunicatul de presă al Comisiei Africane pentru Drepturile Omului și ale Popoarelor privind reprimarea demonstrațiilor din Republica Guineea din 9 noiembrie 2019,

— având în vedere a treizeci și cincea sesiune a Grupului de lucru pentru evaluarea periodică universală al Consiliului pentru Drepturile Omului al ONU din perioada 20-31 ianuarie 2020;

— având în vedere Pactul internațional cu privire la drepturile civile și politice (PIDCP) din 1966,

— având în vedere Acordul de parteneriat între membrii grupului statelor din Africa, Caraibe și Pacific, pe de o parte, și Comunitatea Europeană și statele membre ale acesteia, pe de altă parte (Acordul de la Cotonou),

— având în vedere Carta africană a drepturilor omului și popoarelor, care a fost adoptată la 27 iunie 1981 și a intrat în vigoare la 21 octombrie 1986,

— având în vedere constituția Republicii Guineea, care a fost aprobată de Consiliul național de tranziție la 19 aprilie 2010 și adoptată la 7 mai 2010,

— având în vedere Declarația universală a drepturilor omului,

— având în vedere programul indicativ național pentru perioada 2015-2020 al celui de al 11-lea Fond european de dezvoltare, prin care se alocă fonduri Republicii Guineea,

— având în vedere articolul 144 alineatul (5) și articolul 132 alineatul (4) din Regulamentul său de procedură,

A. întrucât președintele Alpha Condé este la putere în Republica Guineea de când a fost ales în 2010, fiind reales în 2015; întrucât, începând de la jumătatea lunii octombrie 2019, în această țară se desfășoară demonstrații de protest în masă, organizate în principal de Frontul național pentru apărarea constituției (FNDC) în contextul temerilor opoziției că președintele Condé va încerca să își extindă competențele constituționale; întrucât în Republica Guineea constituția limitează la două numărul mandatelor prezidențiale; întrucât al doilea mandat al președintelui Condé urmează să se încheie la sfârșitul anului 2020;

B. întrucât alegerea sa în funcția de președinte în 2010 a fost un prim pas în direcția unor reforme democratice și a transparenței, după ani întregi de regim militar; întrucât președintele Condé este acuzat de corupție și de limitări ale libertății politice; întrucât o reformă constituțională al cărei unic scop este de a prelungi mandatul prezidențial, astfel încât Alpha Condé să poată rămâne la putere, a declanșat acte de violență;

C. întrucât, recent, președintele Condé a încercat și să elimine barierele instituționale din calea reformei sale, influențând Curtea Constituțională și Comisia Electorală ale Republicii Guineea; întrucât, în martie 2018, președintele Curții Constituționale, Kéléfa Sall, a fost demis din funcție; întrucât ministrul justiției, Cheick Sako, a demisionat din cauză că s-a opus modificărilor constituției care permit deținerea unui al treilea mandat prezidențial;

Joi, 13 februarie 2020

D. întrucât partidul aflat la putere în Republica Guineea, Uniunea poporului din Guineea, nu deține majoritatea parlamentară de două treimi necesară pentru a modifica constituția; întrucât un referendum asupra unei modificări constituționale ar eluda parlamentul Republicii Guineea;

E. întrucât, la 19 decembrie 2019, președintele Condé a anunțat că la 1 martie 2020 urmează să aibă loc un referendum privind reforma constituțională; întrucât alegerile legislative, prevăzute inițial pentru 16 februarie 2020, au fost amânate, astfel încât să aibă loc în aceeași zi cu referendumul; întrucât noua constituție propusă prevede o prelungire a mandatului prezidențial de la cinci la șase ani, cu o limită de două mandate; întrucât se preconizează că președintele Condé se va folosi de această modificare a constituției pentru a încerca să obțină cel de al treilea mandat prezidențial;

F. întrucât Frontul național pentru apărarea constituției (FNDC), o alianță formată din partide de opoziție, organizații ale societății civile și sindicate, a organizat manifestări de protest și planifică greve împotriva modificării constituției; întrucât între 12 octombrie și 28 noiembrie 2019 cel puțin șapte membri ai FNDC au fost arestați și trimiși în judecată, pe motiv că apelurile lor la proteste împotriva noului proiect de constituție constituie acte sau acțiuni care ar putea să tulbure ordinea publică și să pună în pericol siguranța publică, înainte de a fi, în cele din urmă, achitați, ca urmare a presiunii exercitate la nivel internațional;

G. întrucât situația este foarte tensionată în această țară, cu tensiuni politice la cote ridicate și cu izbucniri ale unor proteste violente; întrucât guvernul a reacționat dur la aceste manifestări, iar poliția a făcut uz de forță în mod excesiv, disproporționat și ilegal împotriva protestatarilor, organizațiile care luptă pentru drepturile omului prezentând relatări potrivit cărora s-au construit baricade, s-au utilizat arme de foc și gaze lacrimogene, mai ales în Conakry, capitala, și în regiunea Mamou, bastionul din nord al opoziției; întrucât, potrivit unor relatări, poliția din Wanindara ar fi folosit o femeie drept scut uman pentru a se apăra de pietrele aruncate de protestatari;

H. întrucât Fodé Oussou Fofana, vicepreședintele principalului partid de opoziție, Uniunea forțelor democratice din Republica Guineea, l-a acuzat pe președinte de o „lovitură de stat constituțională” și de „fraudă”; întrucât partidele de opoziție s-au angajat să boicoteze alegerile legislative în semn de protest;

I. întrucât atât ECOWAS, cât și Comisia Africană pentru Drepturile Omului și ale Popoarelor au cerut să se respecte drepturile fundamentale ale demonstranților și ca forțele de securitate să își îmbunătățească gestionarea demonstrațiilor;

J. întrucât Comisia Națiunilor Unite pentru Drepturile Omului a remarcat că forțele de securitate, în reacția lor la protestele izbucnite la 14 și 15 octombrie 2019 la Conakry, „nu au respectat regulile și standardele internaționale privind utilizarea forței”; întrucât înmormântarea demonstranților uciși în timpul acestor proteste a fost tulburată de noi violențe și decese;

K. întrucât clasamentul mondial al libertății presei din 2019 situează Republica Guineea pe locul 101 din 180 de state; întrucât, din 2015, cel puțin 20 de jurnaliști au fost citați, reținuți sau au trecut prin proceduri judiciare; întrucât, de la izbucnirea demonstrațiilor în octombrie 2019, au fost arestați jurnaliști, apărători ai drepturilor omului și activiști din societatea civilă, inclusiv Abdourahmane Sanoh (coordonator al FNDC), care a fost eliberat ulterior, în timp ce alte persoane se află încă în detenție și sunt supuse la acte de violență; întrucât cel puțin 28 civili și un jandarm au fost uciși în timpul protestelor; întrucât organizațiile pentru drepturile omului estimează că din 2015 au fost uciși cel puțin 70 de protestatari și trecători, inclusiv studentul Amadou Boukariou Baldé, care a fost omorât în bătaie de polițiști în timpul protestelor care au avut loc la Universitatea din Labé în mai 2019;

L. întrucât mai multe ONG-uri locale au condamnat condițiile de detenție din Republica Guineea, în special „deficiențele grave din punctul de vedere al supraaglomerării, al alimentației și al nutriției, precum și lipsa de formare oferită majorității gardienilor din închisori” (conform raportului *Human Rights Watch*); întrucât aceste condiții generează îngrijorări în întreaga țară, dar sunt deosebit de rele în închisoarea centrală din Conakry;

M. întrucât Republica Guineea este una dintre cele mai sărace țări din Africa, care suferă încă din cauza anilor de gestiune economică defectuoasă și de corupție, în ciuda faptului că deține cea mai mare rezervă de bauxită din lume în minele din jurul orașului Boké; întrucât două treimi din cei 12,5 milioane de locuitori ai săi trăiesc în sărăcie, iar criza provocată de epidemia de Ebola în perioada 2013-2016 a șubrezit foarte mult economia țării; întrucât tinerii cu vârsta sub 25 de ani, care reprezintă peste 60 % din populația țării, sunt deosebit de afectați de șomaj;

N. întrucât, în contextul actual al protestelor împotriva reformei constituției, care a acutizat confruntarea dintre guvern și partidele de opoziție, OGDH (Organizația pentru drepturile omului și ale cetățeanului din Republica Guineea) a denunțat încălcările repetate ale drepturilor omului în Republica Guineea; întrucât aceste încălcări au provocat distrugerea unor clădiri și infrastructuri publice, încercări de a stârni dezbinare etnică și evacuări forțate din proprietăți particulare; întrucât, în perioada februarie-mai 2019, guvernul Republicii Guineea a evacuat forțat peste 20 000 de persoane din cartierele din Conakry, pentru a oferi terenuri pentru ministere, ambasade străine, întreprinderi și alte proiecte de lucrări publice;

O. întrucât în perioada 2014-2020, Uniunea Europeană a oferit Republicii Guineea, prin programul indicativ național al celui de al 11-lea Fond european de dezvoltare, sprijin în valoare de 244 000 000 EUR, care s-a axat pe reforma instituțiilor și pe modernizarea administrației, salubritatea urbană, sănătate, transportul rutier și sprijinirea ordonatorului național de credite;

1. deplânge violențele care au loc în prezent în Republica Guineea; condamnă cu fermitate încălcările libertății de întrunire și ale libertății de exprimare, precum și actele de violență, asasinatele și alte încălcări ale drepturilor omului; solicită ca forțele guvernamentale să se abțină imediat de la reprimare și ca desfășurarea unor proteste legitime și pașnice să fie permisă, fără nicio intimidare;

2. invită Guvernul Republicii Guineea să inițieze o anchetă promptă, transparentă, imparțială și independentă privind decesele și rănirile protestatarilor, acuzațiile de utilizare excesivă a forței sau alte încălcări ale drepturilor omului de către autoritățile de aplicare a legii și cei responsabili, inclusiv cei din forțele de poliție și de securitate, să fie trași la răspundere fără impunitate; reamintește Guvernului Republicii Guineea că lupta împotriva corupției și încetarea impunității ar trebui, de asemenea, să devină priorități;

3. regretă profund orice plan de modificare a prevederilor Constituției țării privind limitele mandatului prezidențial; reiterează cu fermitate faptul că o democrație funcțională trebuie să includă respectarea statului de drept și a tuturor prevederilor constituționale, inclusiv, după caz, limitele mandatelor prezidențiale; invită președintele Republicii Guineea să respecte Constituția Republicii Guineea, în special articolul 27;

4. solicită respectarea dreptului la libertatea de demonstrație, întrunire, asociere și exprimare, garantat de standardele internaționale și de tratatele și convențiile ONU ratificate de Republica Guineea; invită Guvernul Republicii Guineea să ia măsuri urgente pentru a garanta că dreptul de a demonstra liber și pașnic este respectat și pentru a crea un mediu sigur, fără hărțuire, violență și intimidare și pentru a facilita dialogul cu opoziția;

5. îndeamnă toate părțile implicate să prevină escaladarea în continuare a tensiunilor și a violenței; invită guvernul Republicii Guineea, precum și grupurile din opoziție și societatea civilă, să dea dovadă de reținere, să acționeze în mod responsabil și să se angajeze într-un dialog constructiv, pentru a obține o soluție durabilă, consensuală și pașnică; invită UE să își continue eforturile de consolidare a rolului societății civile și să încurajeze actorii nestatali să joace un rol activ;

6. îndeamnă Guvernul Republicii Guineea să asigure desfășurarea în timp util a unor alegeri legislative și prezidențiale transparente, credibile și libere, cu participarea deplină a partidelor de opoziție, inclusiv să le permită acestora să se înregistreze, să desfășoare campanii, să aibă acces la mass-media și să se bucure de libertatea de întrunire;

7. reamintește importanța unei comisii electorale naționale autonome, care să acționeze independent de guvern și de orice partid politic; îndeamnă Guvernul Republicii Guineea și pe Președintele Condé să se asigure că Comisia Electorală Națională Independentă (CENI) din Republica Guineea își poate desfășura activitatea într-un mod pe deplin transparent, fără interferență, intimidare sau constrângere din partea politicienilor sau a partidelor politice existente;

8. îndeamnă autoritățile din Republica Guineea să respecte pe deplin toate obligațiile naționale și internaționale legate de drepturile civile și politice, inclusiv dreptul la libertatea de exprimare, de întrunire și de asociere, dreptul de a nu fi supus torturii, relelor tratamente și detenției arbitrare, precum și dreptul la un proces echitabil; subliniază că respectarea drepturilor omului trebuie să se afle în centrul oricărei soluții politice la criză;

9. invită autoritățile din Republica Guineea să ancheteze și să urmărească penal, în conformitate cu standardele internaționale, membrii forțelor de securitate împotriva cărora există dovezi ale răspunderii penale pentru abuzurile din trecut și din prezent;

10. reamintește că o societate civilă dinamică, capabilă să funcționeze fără teamă, intimidare și violență este o condiție prealabilă necesară pentru consolidarea democrației; îndeamnă guvernul și forțele de securitate să promoveze un mediu favorabil siguranței și securității reprezentanților organizațiilor neguvernamentale și ai societății civile, inclusiv o revizuire a legislației privind utilizarea forței în adunările publice;

11. subliniază importanța asigurării și promovării unui peisaj mediatic pluralist, independent și liber, în serviciul democrației; îndeamnă autoritățile din Republica Guineea să înceteze imediat orice formă de hărțuire și intimidare a jurnaliștilor, inclusiv să pună capăt suspendării arbitrare a licențelor pentru mass-media, să respecte drepturile individuale ale jurnaliștilor și ale apărătorilor drepturilor omului care își desfășoară activitatea în țară și să le garanteze siguranța, astfel încât să poată relata sau monitoriza situația politică și a drepturilor omului în țară;

12. critică în mod ferm încarcerarea lui Abdourahmane Sanoh și a altor lideri ai opoziției și ai societății civile; solicită eliberarea imediată a deținuților politici din țară, precum și o anchetă privind acuzațiile la scară largă de maltratare a deținuților;

13. invită autoritățile din Republica Guineea să oprească orice evacuare suplimentară a populației de pe terenurile sau proprietățile lor până când aceasta poate garanta respectarea drepturilor rezidenților, inclusiv un preaviz adecvat, precum și compensații și reinstalare înainte de evacuare; subliniază că ar trebui să se acorde o compensație adecvată tuturor persoanelor evacuate forțat care nu au primit încă o astfel de compensație;

14. reamintește că este important ca Republica Guineea să colaboreze cu partenerii regionali pentru a consolida în mod colectiv democrația, dezvoltarea și securitatea; îndeamnă autoritățile din Republica Guineea să colaboreze îndeaproape cu organizațiile regionale, inclusiv cu CEDEAO, pentru a restabili libertățile fundamentale, pentru a investiga pe deplin încălcările drepturilor omului comise în timpul demonstrațiilor și pentru a realiza o tranziție democratică pașnică; reamintește că soluția la criza actuală rezidă doar într-un dialog interguineean deschis și accesibil între grupurile guvernamentale și de opoziție; reamintește, de asemenea, că CEDEAO și țările care se învecinează cu Republica Guineea pot juca un rol vital în promovarea dialogului interguineean și în asigurarea continuării acestuia; solicită Guvernului Guineei și CEDEAO să colaboreze îndeaproape pentru a se asigura că alegerile din 2020 se desfășoară într-un mod pașnic și sunt reprezentative; invită Comisia și statele membre să dea curs recomandărilor formulate în cadrul evaluării periodice universale (EPU) a Republicii Guineea din ianuarie 2020, în special în ceea ce privește dreptul la viață, la integritatea fizică, la libertatea de exprimare și la libertatea de întrunire pașnică, precum și în ceea ce privește utilizarea forței și impunitatea; îndeamnă autoritățile Republicii Guineea să se implice în mod semnificativ în viitoarea evaluare periodică universală a Consiliului pentru Drepturile Omului al ONU, inclusiv să ofere ONU acces deplin pe teren, și să pună în aplicare pe deplin recomandările ulterioare ale grupului de lucru;

15. îndeamnă Uniunea Europeană să monitorizeze îndeaproape situația din Republica Guineea și să tragă la răspundere guvernul pentru orice încălcare a angajamentelor din cadrul dreptului și acordurilor internaționale privind drepturile omului, în special în ceea ce privește articolele 8, 9 și 96 din Acordul de la Cotonou;

16. invită Vicepreședintele Comisiei Europene / Înaltul Reprezentant al Uniunii pentru afaceri externe și politica de securitate și Serviciul European de Acțiune Externă (SEAE) să mențină dialogul politic, inclusiv dialogul desfășurat în cadrul articolului 8 din Acordul de la Cotonou, în vederea reducerii rapide a tensiunilor din țară și a sprijinirii, la cerere, a pregătirilor pentru alegeri pașnice, inclusiv a medierii și a măsurilor de combatere a violenței pre-electorale și postelectorale; solicită, de asemenea, VP/ÎR și SEAE să colaboreze cu autoritățile Republicii Guineea, cu CEDEAO, cu Biroul ONU pentru Drepturile Omului din Republica Guineea, cu Comisia africană pentru drepturile omului și popoarelor și cu Reprezentantul Special al Secretarului General pentru Africa de Vest și Sahel pentru a elabora o strategie comună pentru a soluționa criza politică actuală;

17. salută accentul pus de cel de al 11-lea FED pe sprijinirea statului de drept în Republica Guineea; îndeamnă Comisia și SEAE să își mențină sprijinul pentru consolidarea societății civile și a instituțiilor de stat independente;

18. invită Delegația Uniunii Europene în Republica Guineea să monitorizeze în permanență situația societății civile independente din această țară, să observe procesele deținuților politici și să continue să abordeze situația drepturilor omului din țară în dialogul său cu autoritățile Republicii Guineea; invită Comisia să urmărească îndeaproape situația din Republica Guineea și să informeze periodic Parlamentul cu privire la aceasta;

19. încredințează Președintelui sarcina de a transmite prezenta rezoluție Consiliului, Comisiei, Vicepreședintelui Comisiei / Înaltului Reprezentant al Uniunii pentru afaceri externe și politica de securitate, Președintelui și Parlamentului Republicii Guineea, instituțiilor CEDEAO, Adunării Parlamentare Paritare ACP-UE și Uniunii Africane și instituțiilor sale.